

Asianro 748/00.00.00.04/2021

§ 342**Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2022 aluevaaleja varten**

Hallintopäällikkö Anne Rantala 24.9.2021:

Aluevaalien toimittaminen

Aluevaalit toimitetaan sunnuntaina 23.1.2022. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 12.-18.1.2022.

Aluevaalit toimitetaan kunnissa pääpiirteissään samalla tavalla kuin kuntavaalit, kuitenkin siten, että ehdokasasetteluun liittyvistä tehtävistä ja tuloksen vahvistamisesta huolehtii kunnan keskusvaalilautakunnan sijasta uusi viranomaisen, aluevaalilautakunta. Aluevaalilautakunnan asettaa aluevaltuusto, mutta ensimmäisissä aluevaaleissa kuitenkin aluehallintovirasto.

Työnjako eri vaaliviranomaisten välillä aluevaaleissa on siten pääpiirteittäin seuraava:

Kunnan vaaliviranomaiset

Kunnan keskusvaalilautakunta:

- ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa,
- ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastus,
- ennakkoäänien laskenta ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta sekä vahvistettujen äänimäärien ilmoittaminen vaalijärjestelmän välityksellä aluevaalilautakunnalle.

Vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunnat:

- ennakkoäänestyksen toimittaminen.

Vaalilautakunnat.

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta

Aluevaalilautakunta:

- ehdokashakemusten käsittely sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen ja sen jakelu hyvinvointialueen kunnille.
- vaalien tuloksen vahvistaminen hyvinvointialueen tasolla (kuntien ilmoittamien äänimäärien laskeminen yhteen ja mahdolliset arvonnat)

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen

Vaalilain 15 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on hyväksyttävä ajoissa ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan työskentely

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Raisiossa on neljä äänestysaluetta, joita kutakin varten valitaan vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Vaalilautakuntiin I Keskusta-pohjoisen äänestysalueelle on valittu 10 varajäsentä ja muille äänestysalueille II Itäinen, III Eteläinen ja IV Läntinen 5 varajäsentä.

Raisiossa vaalitoimikuntaan on valittu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen. Vaalitoimikuntaan on valittu 5 varajäsentä.

Vaalilautakunnat huolehtivat varsinaisen vaalipäivän 23.1.2022 äänestyksestä äänestysalueella ja alustavasta ääntenlaskennasta. Vaalilautakunnat kokoontuvat vaalipäivänä varajäsenineen.

Vaalilautakunta nimeää vaalipäivän äänestystä varten yhden tai useamman vaaliavustajan. Vaalilain 73 §:n mukaisesti jokaisella äänestyspaikalla tulee olla saapuvilla vaalilautakunnan nimeämä, asiamukaisin tunnusmerkein tai –merkinnöin osoitettu vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa häntä merkinnän tekemisessä äänestyslippuun. Vaaliavustajana ei voi olla vajaa-
valtainen, eikä myöskään ehdokas, hänen puolionsa, lapsensa, sisarusensa tai vanhempansa.

Vaalitoimikunta suorittaa laitosäänestykset, joten siihen valittavilla jäsenillä ja varajäsenillä tulee olla mahdollisuus työskennellä virka-aikana.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalilain 9 §:n mukainen yleismääräys ”vaaliviranomaisen on tehtävässään toimittava puolueettomasti” koskee kaikkia vaaliviranomaisia.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdyistä pyynnöistä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys:

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva aluevaalien ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä eivät voi olla vaalien ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä hyvinvointialueessa tahansa: esimerkiksi hyvinvointialueella A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimikunnan jäseneksi missään kunnassa. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siihen, että jos puolueet eivät niille tehdyistä pyynnöistä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys:

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaaliviranomaisten asettaminen

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä on sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä oltava naisia ja miehiä kumpiakkin vähintään 40 %.

Oikeusministeriö toteaa kunnanhallituksille 14.9.2021 (VN/16839/2021) antamassaan ohjeistuksessa, että kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan jäsenen tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Vaalilautakunnan palkkiot on määritelty Raision kaupungin hallintosäännön 193 §:ssä.

Oikeusministeriö tähdentää kaupunginhallituksille antamassaan ohjeistuksessa, että vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen. Tehtävät edellyttävät nimettäviltä koulutukseen osallistumista ja koulutusmateriaaleihin perehtymistä. Kaupungin oma koulutus järjestetään joulukuussa viikolla 50. Koulutuksesta tiedotetaan nimetyille erikseen. Lisäksi tehtäviin kuuluu omaehtoista verkkokoulutusta ja vaaliohjeisiin ja VAT-ohjeisiin perehtymistä.

Oheismateriaali 20 Vaalilautakunnat ja -toimikunta kuntavaaleissa 2021 (kh 26.4.2021)

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Kaupunginhallitus valitsee Raision neljää äänestysaluetta varten vaalilautakuntiin sekä yhteen vaalitoimikuntaan jäsenet ja varajäsenet sekä määrää niihin puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat 23.1.2022 toimitettavia aluevaaleja varten seuraavasti:

- I Keskusta-pohjoinen 5 jäsentä ja 10 varajäsentä
- II Itäinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- III Eteläinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- IV Läntinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä

- Vaalitoimikunta 3 jäsentä ja 5 varajäsentä

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että vaalilautakuntien sekä vaalitoimikunnan jäsenet ja varajäsenet sekä näiden puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valitaan kaupunginjohtajan päätösehdotuksen mukaisesti ja valittavat henkilöt nimetään seuraavassa kaupunginhallituksen kokouksessa 25.10.2021.

Tiedoksi

Asianosaiset
Hallintopäällikkö
Kaupunginlakimies
Viestintäjohtaja

Keskusvaalilautakunta
Päivi Nieminen, Talouspalvelut

